

Konzultace portfoliového úkolu

Co se vám daří?

V čem
potřebujete
podporu?

Proč se žáci vlastně chtějí učit (Geoffrey Petty, 2002)

- **Věci, které se učím, se mi hodí** (využití učiva v praktickém každodenním životě, smysl – lépe se učí).
- **Kvalifikace, kterou studiem získám, se mi hodí** – viz výše; žákovi plynou z učiva nějaké výhody, tzn. osvojení určitých znalostí a dovedností, které vedou k získání kvalifikace, jeho *motivace k učení roste*.
- Při učení jsou obvykle **dobré výsledky, úspěch zvyšuje sebevědomí, motivovanost žáka**.
- **Když se budu dobře učit, vyvolá to příznivý ohlas mého učitele nebo mých spolužáků**.

Když se nebudu učit, bude to mít nepříjemné (dosti bezprostřední) důsledky –negativní hodnocení, tresty, učí se, protože „musí“.

- **Věci, které se učím, jsou zajímavé a vzbuzují moji zvědavost**
- **Zjišťuji, že vyučování je zábavné - přizpůsobit výuku žákům, ozvláštnit.**

Žák si nevěří, očekává, že nedosáhne uspokojivých výsledků;

je přesvědčen, že není schopen si osvojit některý předmět.

že probírané učivo nebude v běžném životě potřebovat, že není důležité.

je vysoce emočně labilní či trpí nízkou frustrační tolerancí.

Má neodpovídající aspirační úroveň žáka (vysoká × nízká).

Práce s textem

TMV LF 2020

HH

Práce s (didaktický m) textem

- metoda založená na zpracovávání textových informací,
- jejich využití směřuje k osvojení nových poznatků, jejich rozšíření a prohloubení.

Práce s (didaktický m) textem

- verbální informace, instrukce,
  - příklady ilustrující tyto informace
  - otázky a učební úlohy
  - klíčová slova (grafické zvýraznění)
  - přílohy (mapky, schémata, rozšiřující informace)
  - rejstříky
-

Žák dokáže:

- **vyčlenit a označit v textu** (podtržením, barevným zvýrazněním) **klíčové informace a hlavní myšlenky**
- stanovit **vztah mezi** těmito **informacemi** (pojmy)
- **uspořádat** klíčové **informace** podle určitého kritéria
- **vyjádřit** uspořádané **informace graficky**

Žák dokáže:

- prezentovat **obsah** textu **vlastními slovy**
- **zaujmout** k hlavním myšlenkám textu **vlastní stanovisko**
- **zformulovat otázky** k textu
- **doplnit text** vlastním hodnocením, **komentářem**

Vybrané metody práce s textem - SQ4R

- **S** (*survey* – dělat přehled, odhadovat, prohlížet): rychlá, předběžná orientace v textu (nadpisy, záhlaví, různá členění textu)
  - **Q** (*questions* – otázky): kladení si otázek, postihujících to, co již čtenář zná a co je pro něho doposud neznámé
  - **4R** (*read* – číst, *reflect* – uvažovat, svědčit o, *recite* - vyjmenovat, opakovat si, *review* – zhodnotit, přezkoumat, posoudit):
-

Vybrané metody práce s textem - SQ4R

- Podrobnější čtení textu, *pořizování stručných poznámek* a záznam průběžných otázek,
- *nalezení vztahů mezi informacemi,*
- *zapamatování si klíčových informací* a jejich zpětné vybavení (na základě otázek vztahujících se k textu)
- *přehledné shrnutí informací získaných z textu.*

Vybrané metody kritického myšlení

- Metoda **I.N.S.E.R.T.**
- Podvojný deník
- V-CH-D
- Zpřeházené věty
- Myšlenková mapa
- Volné psaní

Metoda I. N. S. E. R. T.

I interactive
interaktivní

N noting
poznámkový

S system for
systém pro

E effective
efektivní

R reading and čtení a

T thinking myšlení

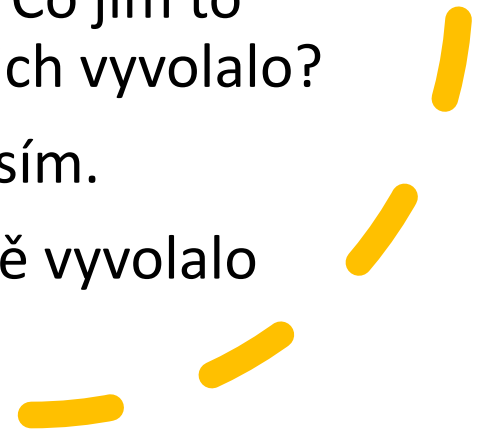
Co znamenají značky

- „√“ - potvrzuje to, co již víme
- mínus tam, kde je informace, která je v rozporu s tím, co jsme si mysleli, že víme
- + plus tam, kde v textu narazíme na zajímavou novou informaci
- ? otazník tam, kde něčemu v textu nerozumíme nebo kde bychom rádi měli další informace

Podvojný deník

- Působení textu na žáka - co pozitivně, negativně a proč? *Nad textem přemýšlí* a vytváří další otázky.
- **Postup:**
- Žáci si na papír nakreslí velké **T**.
- **Na levou stranu** píší část textu, která na ně silně zapůsobila nebo jim připomněla vlastní zážitek, nebo tvrzení, s nímž se neztotožňují.
- **Na pravou stranu** napíší komentář právě ke svým poznámkám na levé straně.

PROČ? Co je přimělo napsat právě ji? Co jim to připomnělo? Jakou další otázku to v nich vyvolalo?
- **CO** na mě zapůsobilo? S čím nesouhlasím.
- Komentář **PROČ**; Jaké otázky to ve mně vyvolalo

Podtrhávání klíčových pojmu/hlavní ch myšlenek

- zachytit a podtrhnout (barevně si označit) nejdůležitější informace v psaném textu;
- z podtrhaných vět lze naučit žáky tvořit si vlastní poznámky.
- nejjednodušší varianta = přepsat podtrhané věty či hesla.
- náročnější varianta = převedení vět do sousloví a hesel (tj. přemýšlet o jejich významu a snažit se je slovně redukovat, ovšem nikoli na úkor smyslu).

Metoda V- CH-D

- **V** **CH** **D**
Víme **Chceme vědět** **Dověděli**
jsme se
- **VÍME**
  - ptáme se žáků, **co** k danému tématu **vědí** oni sami (klíčová fakta)
- **CHCEME VĚDĚT**
  - co dalšího se žáci k danému tématu **chtějí dovědět** – co je zajímavá
- **CO JSME SE DOZVĚDĚLI**
  - když žáci dočtou text, zapíší hlavní informace, které **se dověděli**

Postup techniky V- CH-D:

- Žáci si rozdělí papír na tři sloupce:

Víme, Chceme vědět, Dověděli jsme se.

Na začátku si napíše vše, co k danému tématu vědí (**sloupec V**),

dále napíše své otázky, co by se chtěli dovědět (**CH**),

pak následuje čtení textu (během čtení si mohou tvořit poznámky – podtrhávat, vypisovat). Po přečtení textu doplní sloupeček **D** o nové informace.

Zpřeházené věty/zpřeházené odstavce

K porozumění textu:

- žáci seřazují jednotlivé informace podle určitých pravidel (tematických, časových).
- vhodné do motivační části vyučování, kdy se žáci aktivně zapojují do dešifrování nového tématu.

Postup techniky:

- Jednotlivé lístky jsou zpřeházené. Žáci je musí nejprve přečíst samostatně. Následně se je skládají podle logické návaznosti.
- žáci vymýšlí pro jednotlivé odstavce nadpisy (hesla či věty, které nejlépe vystihují obsah odstavce).

Návrh další práce

- pro mladší žáky - nakreslit osnovu děje namísto vymýšlení nadpisů pro odstavce. Poté text převyprávět.

Pro osvojení techniky zvolíme:

- známý text (pohádku, dětský příběh,...).
- kreslenou osnovu zpřeházíme.
- nejprve ji seřazujeme a pak slovně popisujeme (nakonec lze společně vymýšlet i stěžejní myšlenky).

Myšlenková = mentální mapa

Nejjednodušší metoda práce s textem, žák píše asociace k určenému heslu;

- k diagnostice, odhalení nesprávného uvažování žáka a k poznání jeho myšlenkových pochodů;
- užívá se v motivační části, ke zjišťování žákova prekonceptu;
- formulace „strohých koster“, cíleně kombinují různé typy a velikosti písma, barvy, obrázky, čáry, jednoduché náčrty,
- maximálně sdělné a jasné schéma i úsporné.

Volné psaní

- prostor pro vyjádření znalostí a pocitů (fyzické potíže – bolest hlavy, únava,...) i emotivních postřehů (nezájem, radost, smutek...).
- Prioritně jde o obsahovou stránku textu (žákovy myšlenky, znalosti, postřehy, atd.).

Postup volného psaní:

- V počátcích nácviku je dobré žákům určit slova, která by měl text obsahovat.
  - V dalším období už ponecháme na vlastním rozhodnutí.
  - Nutné je vymezení času, který musí žáci vždy dodržet.
-

Druhy a formy otázek

1. *otázka zjišťovací* – slouží pouze k vybavení faktů (např.: Kdy byla založena UK?)
2. *otázka otevřená* – např.: Jak lze vysvětlit mořský příliv a odliv?
3. *otázka zavřená* - Jak zní odborný název pro tvarosloví?
4. *otázka konvergentní a divergentní* – v prvním případě se vyžaduje známá, jednoznačná odpověď (např.: Kolik je $4:2$?), v druhém případě se očekává postížení nových souvislostí (např.: Kolik vymyslíš příkladů, aby výsledek byl 100?)

Druhy a formy otázek

5. *otázka na pozorování* – např.: Co se stane s cukrem, který vsypete do vody?
6. *otázka problémová* – např.: Proč se u nás ve střední Evropě střídají roční období?
7. *otázka na posouzení situace* – např.: Co by se stalo, kdyby druhou světovou válku vyhrálo Německo?
8. *otázka rozhodovací* – např.: Václavské náměstí najdete v Praze nebo v Plzni?

H. Gardner : teorie 7 *rozmanitých typech intelligence*

- **jazyková inteligence**

citlivost k mluvenému a psanému jazykovému projevu, schopnost použít jazykových prostředků při realizaci úkolu.

- **logicko-matematická inteligence**

logická analýza problémů, pružné používání matematických operací, prvky vědeckého myšlení.

H. Gardner
: teorie 7
rozmanitých
typech
inteligence

- **hudební inteligence**

smysl pro melodii a rytmus, hudební schopnosti různých stupňů (např.: chápání hudební kompozice).

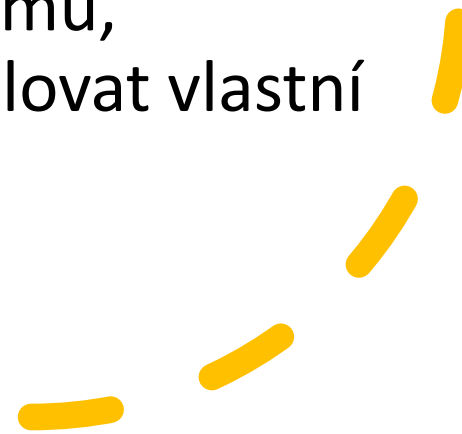
- **tělesně-pohybová inteligence**

schopnost užít vlastního těla či jeho části k řešení problémů nebo při pohybových produkcích (koordinace).

H. Gardner
: teorie 7
rozmanitých
typech
inteligence

- **prostorová inteligence**
  - funkční orientace v prostoru, flexibilní řešení problémů v prostoru.
- **interpersonální inteligence**
  - porozumění záměrů, motivací a přání lidí a také schopnost účinně komunikovat s ostatními.
- **intrapersonální inteligence**
  - schopnost rozumět sobě samému, reflektovat vlastní činnost a regulovat vlastní chování a emoce.

<https://audiovideo.rvp.cz/video/4333/JAK-NA-MATEMATIKU-V-MS-TEAMS-A-MS-FORMS.html>

- <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/14423/VIRTUALNI-HOSPITACE---POZNAVAME-SVET-A-NASI-REPUBLIKU-SEZNAMENI-S-LITOSFEROU.html/>
- <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/10553/virtualni-hospitace-cesky-jazyk-a-literatura-prakticka-aplikace-teroreticky-poznatku-z-hlaskoslovi.html/>
- <https://audiovideo.rvp.cz/video/4327/CHEMIE-ONLINE-INTERNETOVE-ZDROJE-PRO-UCITELE-I-ZAKY.html>

Hodně zdaru

- Ať se vám daří najít výukovou metodu, která přinese efekt a radost žákům i vám.
- HH